

Odgovorit ću ukratko na primjedbe kritičara knjige:

– U knjizi su opisane samo inovativne energijske tehnologije za 21. stoljeće. Elektrane današnjih izvedbi (termoelektrane na kruta i tekuća goriva, današnje izvedbe nuklearnih elektrana i hidroelektrane) predmet su drugih udžbenika. To je jasno rečeno u uvodu četvrtog poglavlja knjige. Bez obzira na maleni značaj hidroelektrana u podmiirenju budućeg porasta konzuma data je procjena eksternih troškova hidroelektrana, koristeći rezultate analiza 5 europskih hidroelektrana u okviru studije ExternE (tri akumulacijske i dvije protočne).

– Pitanje odvoda otpadne topline iz elektrana u svim aspektima (protočno, povratno, utjecaj kogeneracije) vrlo je dobro poznato autorima knjige. Tom pitanju nije posvećena posebna pažnja jer se radi o učinku s lokalnim djelovanjem, vezanom uz izbor lokacije i zadovoljenje lokacijskih uvjeta (poglavlje 10 knjige), te nije element za opću kvantitativnu usporedbu energijskih tehnologija s aspekta utjecaja na okoliš (eksterni troškovi).

– Prikazani rezultati za eksterne troškove nuklearnih elektrana temeljeni su na rezultatu studije ExternE (Nuclear), koju su najvećim dijelom izradili francuski stručnjaci. Radi se o procjeni utjecaja cjelokupnog energijskog ciklusa nuklearnih elektrana na okoliš (dobivanje, prerada, transport goriva, pogon elektrane, pogonski akcidenti, prerada ozračenog goriva i odlaganje otpada) u veoma dugom razdoblju (100 000 godina). U okviru analize obuhvaćeni su svi relevantni putovi disperzije radionuklida u okolišu.

– Propisi i standardi za emisije iz elektrana, kako domaći tako i strani, su detaljno obrađeni u poglavlju 10 knjige. Neshvatljiva je

primjedba kritičara da toga u knjizi nema. To opravdava ponovo postavljanje pitanja da li su oni knjigu uopće čitali!

Ne treba dakako shvatiti da smatram da knjiga nema nedostataka koje će trebati u narednom vremenu korigirati. Problematika koju knjiga obrađuje uključuje niz pitanja vezanih za vrednovanje utjecaja elektrana na okoliš koji su i u svjetskim razmjerima u fazi preispitivanja (to je primijećeno u uvodu knjige, gdje su ti problemi i specificirani).

Zaključak

Iz svega je navedenog očigledno da je kritika knjige "Elektrane i okoliš" napisana na osnovi ne samo manjkavih saznanja i informacija o problemima energetike i suvremenih metoda za vrednovanje utjecaja elektrana na okoliš već i nakon vrlo površnog čitanja same knjige.

Apsurdno je (a i prepotentno) na temelju takve kritike pozivati Sveučilište, Ministarstvo znanosti i HAZU na preispitivanje kriterija za dodjelu priznanja udžbenicima. Bilo bi, radi uspješnijeg praćenja znanstvenih dostignuća u 21. stoljeću, primjerenije pozivati se na promociju struke, tolerantnog dijaloga kao i konstruktivne, stručne, utemeljene i dobronamjerne kritike.

Smatram da bi svaka daljnja rasprava o ovom pitanju bila suvišna i neproduktivna.

Zagreb, 6. 9. 2002.

Prof. dr. sc. *Danilo Feretić*

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

UNEP-ova mreža za okoliš

I. Tokić

INA-SSRII, PJ INDOK
Lovinčićeva bb, 10002 Zagreb
ivo.tokic@ina.hr

UNEP (United Nations Environment Programme, Program za okoliš Ujedinjenih naroda) otvorio je svoje mjesto na internetu www.unep.net s namjerom da okupi na jednom mjestu veliku količinu kvalitetnih znanstvenih informacija o okolišu. Te su informacije rezultat znanstvenih istraživanja, a fragmentirane su u nizu raznih institucija, mjesta na internetu i dokumenata. Namjera je da one postanu dostupnije u traženju rješenja za pojedine probleme vezane za ljudsko djelovanje i okoliš, zatim da se stvori forum za znanstveno i tehničko recenziranje rezultata istraživanja vezanih za ovu problematiku te da se omogući izmjena ideja i pogleda na probleme među stručnjacima i zainteresiranim korisnicima.

Želja je UNEP-a da ovim mjestom na internetu započne oblikovanje novog globalnog procesa razvijanja integriranih rješenja dobro znanih ekoloških problema. Mjesto na internetu tako prikuplja podatke za mnoge zemlje i regije. Dopušta korisnicima izbor pojedine zemlje ili ekološke teme pokazivanjem na karti, izborom s ponudene liste ili upisivanjem traženog pojma u pretraživač. Uz to, moguće je prilagođavati karte vlastitim potrebama koristeći se podacima ili slikama po vlastitom izboru.

Početna stranica UNEP www.unep.net

Rezultat pretraživanja pojma "industry and technology"

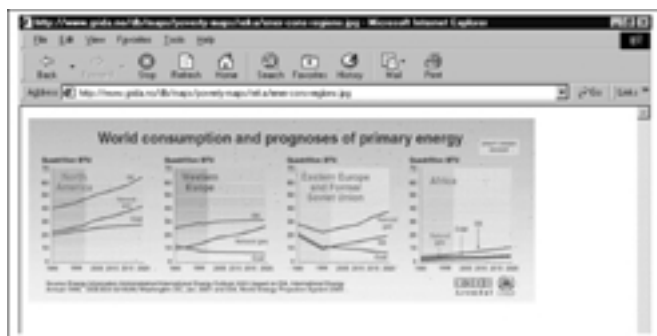

Počtna stranica OECD-a sa statističkim podacima, na koji se dolazi sa stranica rezultata unep.neta

Posebno je zanimljivo u organizaciji mjesta na internetu to što je ono načinjeno po načelu unep.net partnerstva, što znači da pokriva širok raspon dobavljača ekoloških informacija i podataka. Oni su se obavezali dati slobodan pristup svojim informacijama. Mjesto na internetu je zbog toga decentralizirano, pa se pri ispitivanju može uputiti upit i udaljenim bazama podataka.

Ravnopravno se među rezultatima pretraživanja nude i vrlo kvalitetna mjesta na internetu koja donose relevantne podatke o traženoj temi.

Osim izdvojenih podataka i ponuđenih mjesta na internetu, mogu se dobiti i cjeloviti dokumenti u obliku e-knjiga i sličnih dokumenata.

Primjer dobivenih podataka izdvojenih iz izvornog dokumenta

Sustav takvog partnerstva omogućuje da se dobrobit od npr. hardverskog ili softverskog unaprijeđenja sustava kod nekog od partnera ili od ažuriranja lokalne baze podataka odmah realizira kroz cijeli sustav.

Budući da se ekološka problematika promatra s cijelog niza aspekata, stručnjaci različitih profila mogu naći zanimljive i korisne informacije koje povezuju okoliš i npr. industrijsku proizvodnju. Informacije mogu biti i izdvojene iz izvornih dokumenata (grafikoni, dijagrami, slike i sl.). U tom slučaju uz njih uvijek ide napomena o izvornom dokumentu ili informacijskom izvoru. Uz to, uz linkove se uvijek nudi i mogućnost dobivanja više informacija uz dokument o traženoj temi, a nudi se i veza na izvorno mjesto na internetu odakle se dobija podatak.

E-knjiga koja se među ostalim rezultatima pretraživanja nudi na unep.netu

Vjerujemo da će ovo mjesto na internetu biti od koristi svim stručnjacima koji se u svom radu na bilo koji način dotiču najšire koncipirane ekološke tematike povezane s npr. proizvodnjom lijekova, hrane, umjetnih gnojiva, preradom i potrošnjom energenata, proizvodnjom ambalaže, itd.